

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Олена ГРИБАНОВА

2024

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 23 соціальна робота

спеціальності: 023 соціальна робота

освітньо-професійної програми: соціальна педагогіка

Укладач Володимир СКВОРЕЦЬ

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокатури
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

Голова ЦК Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «18» вересня 2024
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 23 соціальна робота	Нормативна
Розділів – 2	Спеціальність 231 соціальна робота	Рік підготовки: 2
Загальна кількість годин - 120		3-й сем
		Лекції
Тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття освіти: – 4 год	Освітньо-професійна програма Соціальна робота Соціальна педагогіка	30 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	
		Самостійна робота
		60 год.
Вид контролю: екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія соціальної роботи» є ознайомлення студентів з основними етапами зародження, становлення та еволюції зарубіжної та вітчизняної соціальної роботи від форм благодійництва до професійного виду діяльності.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває програмні компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях
Загальні компетентності	<i>Компетентності визначені стандартом фахової передвищої освіти:</i> ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

	верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>Загальні компетентності, визначені ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ»:</i> ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань. ЗК 10. Здатність діяти у відповідності до принципів академічної доброчесності
Спеціальні компетентності	<i>Компетентності визначені стандартом фахової передвищої освіти:</i> СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи. СК 6. Здатність організовувати та контролювати надання соціальних послуг. СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів. СК 9. Здатність застосовувати сучасні технології та методи професійної діяльності. СК 11. Здатність аналізувати та оцінювати результати професійної діяльності.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

Результати навчання визначені стандартом фахової передвищої освіти:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання

професійних завдань.

РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійному середовищі.

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 4. Застосовувати інформаційні ресурси та методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп.

РН 5. Застосовувати етичні принцип і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 9. Здійснювати соціальне інспектування і оцінку потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

РН 12. Знаходити рішення для покращення соціального добробуту та соціальної безпеки громадян.

РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки. «Історія соціальної роботи» як навчальна дисципліна має широкі міждисциплінарні зв'язки. В першу чергу, вона пов'язана з курсом «Вступ до спеціальності», в межах якого студенти знайомляться з основами соціальної роботи та який є підґрунтям подальшого вивчення дисциплін. «Історія України».

Наступною дисципліною, з якою пов'язана «Історія соціальної роботи» є «Технології соціальної роботи» з відповідними прийомами та техніками соціальної роботи щодо певної групи клієнтів.

Невід'ємною складовою вивчення дисципліни «Історія соціальної роботи» є курс «Теорія соціальної роботи». В межах даної дисципліни студенти знайомляться з поняттям «соціальні послуги», «клієнти соціальної роботи», їх особливостями та специфікою роботи з ними.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах

Тема 1. Теоретичні та практичні засади виникнення соціальної роботи за кордоном

Виникнення соціальної роботи як професії:

Соціально-економічні та політичні передумови, організована благодичність і сетльменти, виникнення і розвиток шкіл підготовки соціальних працівників

Науково-дослідні традиції в соціальній роботі:

Перші наукові школи в соціальній роботі США, сучасні теоретичні моделі соціальної роботи

Професія соціального працівника: сучасні вимоги:

Системи підготовки соціальних працівників за кордоном, сфери діяльності і зайнятість соціальних працівників, супервізорство в соціальній роботі, етичні принципи і дилеми в соціальній роботі

Тема 2. Становлення та розвиток соціальної роботи в США

Сутність соціальної роботи в США. Підготовка соціальних працівників в США. Соціальна робота із сім'єю: Робота в домашніх умовах. Робота за межами дому. Соціальна робота у школі. Психолого-педагогічна служба «Гайденс».

Тема 3. Соціально-педагогічні умови допомоги молоді у Росії

Основні етапи розвитку допомоги й взаємодопомоги в Росії: Архаїчний період, Період князівської й церковно-монастирської добродійності XII-XIII ст., Період церковно-державної допомоги - з XIV ст. друга пол. XVII ст., Період державного піклування - друга половина XVII ст. по друга половина XIX ст., Період суспільного й приватного піклування - з кінця XIX ст. до початку XX ст., Період державного забезпечення - з 1917 по 1991 рр., Соціальна допомога й підтримка населення в Росії з 90-х років.

Підготовка соціальних працівників у Росії. Соціальна робота з молоддю. Принципи державної молодіжної політики.

Тема 4. Соціальна політика КНР та Японії

Особливості соціальної політики в КНР. Система освіти в Китаї. Соціальні аспекти виховання молоді у Японії. Система освіти в Японії.

Тема 5. Соціальна робота у Великобританії.

Тема 6. Соціально-педагогічна робота у Німеччині.

Становлення соціально-педагогічної роботи. Діяльність соціальних служб. Соціальна допомога дітям, підліткам і їхнім родинам. Соціальний захист дітей. Підготовка кадрів соціальних працівників.

Тема 7. Соціальна педагогіка та соціальна робота у Франції.

Організація соціальної роботи. Педагогіка оточуючого середовища. Педагогічна анімація. Підготовка кадрів соціальних працівників.

Тема 8. Соціальна робота у Швеції

Соціальна робота в громаді. Діяльність соціальних служб. Підліткові клуби. Участь поштової служби в соціальній допомозі населенню. Підготовка кадрів соціальних працівників.

Тема 9. Аспекти соціально-правової політики у сучасному Ізраїлі.

Передумови підвищення рівня соціалізації в Ізраїлі. Захист прав дітей. Підготовка соціальних працівників в Ізраїлі.

Розділ 2. Соціальна робота в Україні

Тема 10. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні

Тема 11. Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення.

Соціальне обслуговування сім'ї та дітей. Соціальне обслуговування інвалідів. Підвищення рівня життя бідних та малозабезпечених. Соціальне обслуговування мігрантів та біженців.

Тема 12. Благодійництво як вид соціальної роботи з вразливими сім'ями

Організаційні форми благодійництва в сучасній світовій практиці. Специфіка та напрями благодійної роботи з вразливими сім'ями.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах					
Тема 1. Теоретичні та практичні засади виникнення соціальної роботи за кордоном	8	2	2		4
Тема 2. Становлення та розвиток соціальної роботи в США.	8	2	2		4
Тема 3. Соціально-педагогічні умови допомоги молоді у Росії	8	2	2		4
Тема 4. Соціальна політика КНР та Японії	8	2	2		4
Тема 5. Соціальна робота у Великобританії	8	2	2		4
Тема 6. Соціально-педагогічна робота у Німеччині	8	2	2		4
Тема 7. Соціальна педагогіка та соціальна робота у Франції	8	2	2		4
Тема 8. Соціальна робота у Швеції	8	2	2		4
Тема 9. Аспекти соціально-правової політики у сучасному Ізраїлі	8	2	2		4
Разом за розділом 1	72	18	18		36
Розділ 2. Соціальна робота в Україні					
Тема 10. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні	16	4	4		8
Тема 11. Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення	16	4	4		8
Тема 12. Благодійництво як вид соціальної роботи з вразливими сім'ями	16	4	4		8
Разом за розділом 2	48	12	12		24
Усього годин	120	30	30		60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні та практичні засади виникнення соціальної роботи за кордоном	2
2	Становлення та розвиток соціальної роботи в США	2
3	Соціально-педагогічні умови допомоги молоді у Росії	2
4	Соціальна політика КНР та Японії	2
5	Соціальна робота у Великобританії	2
6	Соціально-педагогічна робота у Німеччині	2
7	Соціальна педагогіка та соціальна робота у Франції	2
8	Соціальна робота у Швеції	2
9	Аспекти соціально-правової політики у сучасному Ізраїлі	2
10	Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні	4
11	Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення	4
12	Благодійництво як вид соціальної роботи з вразливими сім'ями	4
Разом		30

6. Теми семінарських занять (практичних/лабораторних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні та практичні засади виникнення соціальної роботи за кордоном	2
2	Становлення та розвиток соціальної роботи в США	2
3	Соціально-педагогічні умови допомоги молоді у Росії	2
4	Соціальна політика КНР та Японії	2
5	Соціальна робота у Великобританії	2
6	Соціально-педагогічна робота у Німеччині	2
7	Соціальна педагогіка та соціальна робота у Франції	2
8	Соціальна робота у Швеції	2
9	Аспекти соціально-правової політики у сучасному Ізраїлі	2
10	Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні	4
11	Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення	4
12	Благодійництво як вид соціальної роботи з вразливими сім'ями	4
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні та практичні засади виникнення соціальної роботи за кордоном	4
2	Становлення та розвиток соціальної роботи в США	4
3	Соціально-педагогічні умови допомоги молоді у Росії	4
4	Соціальна політика КНР та Японії	4
5	Соціальна робота у Великобританії	4
6	Соціально-педагогічна робота у Німеччині	4
7	Соціальна педагогіка та соціальна робота у Франції	4
8	Соціальна робота у Швеції	4
9	Аспекти соціально-правової політики у сучасному Ізраїлі	4
10	Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні	8
11	Світовий досвід впровадження сучасних соціальних технологій в роботі з вразливими категоріями населення	8
12	Благодійництво як вид соціальної роботи з вразливими сім'ями	8
Разом		60

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання з курсу «Історія соціальної роботи» передбачає такі види робіт: написання творчих робіт на актуальні теми з дисципліни, складання порівняльних таблиць щодо особливостей підготовки соціальних працівників у різних країнах.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Самостійна робота інд. завд.	екзамен	Тест	Сума
Модульна атестація № 1 (30 балів)	Модульна атестація № 2 (30 балів)				
Розділ 1	Розділ 2				
Рівень теоретичних знань визначається на семінарах (опитування, тестування, доповідь, відповіді на питання) – до 18 балів. Модульна контрольна робота – до 12 балів	Рівень теоретичних знань визначається на семінарах (опитування, тестування, доповідь, відповіді на питання) – до 18 балів. Модульна контрольна робота – до 12 балів	20	10	10	100

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль знань			Іспит	Сума
Контрольний модуль 1	Контрольний модуль 2	Індивідуальне завдання	20	100
30	30	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою коледжу		
		Екзамен/ диференційований залік	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
F	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Глазунов С. В. Нариси з історії соціальної роботи [Текст]: навч. вид. / С. В. Глазунов. – Д. : РВВ ДНУ, 2015. – 116 с.
2. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи. –Тернопіль: Астон, 2004.–173 с.
3. Історія соціальної роботи [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів спец. «Соціальна робота» / В. В. Тихолоз ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Навч.-наук. ін-т пед. освіти, соц. роботи і мистецтва, Каф. соц. роботи і соц. педагогіки. – Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2019. – 407 с.
4. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: Навч. посібн. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 408 с.
5. Кубіцький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : навчальний посібник / С.О. Кубіцький. – К. : ДАКККіМ, 2009. – 298 с
6. Мигович І. Становлення соціальної роботи як науки в Україні // Соціальна політика і соціальна робота. – 2008. - № 1-2. – С.68.
7. Поліщук В. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи : курс лекцій / Поліщук В.А., Янкович О.І. – Тернопіль, 2009. – 256 с.
8. Пономаренко О.В. З історії започаткування соціальної роботи в Америці // Вісник Запорізького державного університету. Сер.: Педагогічні науки. - №1/ 2002. – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – С.77-81.
9. Савицький В. І. Генеза благодійності в Україні (Методологія історії соціальної роботи в Україні) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. \ Національний технічний ун-т України «Київський політехнічний ін-т». – К. : НТУУ «КПІ», 2007. – 136 с.
10. Сівак С. Історико-еволюційне порівняння моделей організації соціально-психологічної роботи // Психологія і суспільство. – 2002. - № 3-4. – 242-262 с.
11. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи: [навчальний посібник] / Анатолій Васильович Фурман, Марія Василівна Підгурська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 174 с.

Додаткова:

1. Вступ до соціальної роботи: навч. посібн. / За ред. Т.В.Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2015. – 304 с.
2. Вступ до соціальної роботи: навч. посібн. / За ред. Т.В.Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 304 с.
3. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи. – Тернопіль: Астон, 2004. – 173 с.
4. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні: навч. посібн. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 408 с.
5. Попович Г. Соціальна робота в Україні і за рубежом / Г. Попович. – Ужгород, 2000. – 343 с.
6. Соціальна робота в Україні: навч. посібн. для студентів вузів / За заг. ред. І.Д.Зверевої, І.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
7. Соціальна робота в Україні: навч. посібн. для студентів вузів / За заг. ред. І.Д.Зверевої, І.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.

professional memoir Hinton House, Buckingham, 2013

9. Burnham, David The social worker speaks: a history of social workers through the twentieth century Ashgate, Farnham, 2012

10. Rogowski, Steve Social work: the rise and fall of a profession? Policy press, Bristol, 2010

Інформаційні ресурси:

Посилання на курс в системі електронного забезпечення навчання Moodle:PB СЕЗН Moodle <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=331>

Ресурси для навчання:

1. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nplu.org/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nau.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>

<https://historyofsocialwork.org/eng/overdecanon.php>

[Платформа соціальної освіти https://socialacademy.gov.ua/](https://socialacademy.gov.ua/)

[illegible]